

HAMMARBY-SKARPNÄCK HEMBYGDSFÖRENING

HEMBYGDSVANDRINGAR MED HAMMARBY-SKARPNÄCK HEMBYGDSFÖRENING

20 februari 2020, studiobesök hos Bagpipe Studio (f d EMI Studio) i Skärmarbrink

Ett referat från en visning av studion, med studiochefen Willem Bleeker, med inledning av Torbjörn Hallström. Fotograf: Lennart Elovsson

Länk till filmen i Youtube (50 min): <https://www.youtube.com/watch?v=esqU-fy0GTA&t=120s>

Anders Bagge i kontrollrummet, från Bagpipes hemsida.

En solig dag i februari samlas ett tjugotal hembygdsvänner utanför musikstudion Bagpipe på Palandergatan i Hammarby, där Torbjörn Hallström tar emot. I det lilla personalrummet innanför entrén blir vi välkomnade med kaffe av studios innehavare Anders Bagge. På videon ger fotografen en vy över studios olika interiörer. Bland annat syns på väggarna porträttbilder av ett stort antal berömda artister som varit här. Efter Torbjörns inledning begav vi oss till övervåningen och bänkade oss bland pianon och andra instrument, och med inramade gitarrer på väggarna.

Torbjörn inledde med att berätta att vi nu satt i salongen till den f d biografen Kaza, som öppnade här i september 1939, med 460 platser. Många av oss hade köat till matinéföreställningar här på fyrtio- och femtiotalet. Den var en av de sex Cameo- biograferna, tillsammans med Mona, Saga m fl. Den första biografen i vårt område var Enskede Bio på Stockhomsvägen, öppnad redan 1912. Sedan kom Enskede Kvarn på Nynäsvägen 1926. Kaza lades ner i juni 1965, efter att teven nått allt fler hem och därmed orsakat den s k biografdöden. Sista filmen var Endast de Tappra med Frank Sinatra. Ett tiotal av stolarna finns ännu kvar i lokalen. Biografens repertoar var knappast Ingmar Bergmans, mer typ ”Riddare i Blått”, som passade förortspubliken. Möjligen då Sommaren med Monika.

Det diskuterades hur biosalongen såg ut. En av besökarna, som själv var biografmaskinist, minns maskinisten Ybring 1963. Ett tag efter nedläggningen var det rullskridskodisco här.

Nu tog studios chef Willem Bleeker över. Han presenterade sig med att han jobbat här som ljudtekniker i drygt 10 år. År 1969 flyttade EMI in (Electric Music Industry). EMI var då samma bolag som det från en Beatles-låt bekanta Abbey Road. Att EMI valde den här lokalen berodde delvis på att akustiken var bra. Man började med att avdela ett kontrollrum, detsamma som finns idag, samt två mindre studios, med bra ljuddämpning mot den stora lokalen. Omkring år 2000, då lokalen innehades av en firma Kosmos, avdelades fler mindre studios i två plan i den stora lokalen. Behovet av en stor lokal hade då minskat genom teknikens utveckling.

Idag finns sju sk produktionsrum, och lokalen i övrigt har förbättrats och snyggats till. Det stora mixerrummet hade fram till 1983 ett analogt mixerbord, som därefter ersattes av digitalt. På senare tid har man funnit att den analoga tekniken ger bättre kvalitet. För tre år sedan byttes mixern till den nuvarande, med analog teknik men med vissa digitala funktioner. Bordet är dock drivet av transistorer och inte av katodstrålerör, som skulle ha varit mycket dyrt och energikrävande. En besökare frågade varför det finns en filmduk på ena väggen. Den kom till för ett år sedan när lokalen blev femtio år och lokalen 80 år. Med lokalens fina ljudanläggning blev det en bra lokal för filmvisning för en mindre publik. Man får vara försiktig med att dra på ljudvolymen för mycket. Dels klagas då grannarna, och dels tenderar färgen i taket att lossna. Högtalarna är av finsk tillverkning, fabrikatet är Genelec. Vi sponsras av dem, och de testas nya produkter här.

Svenska musiker har ju haft stora framgångar internationellt, med bl a sju topplaceringar på Billboardlistan. Fem av dessa är producerade i den här studion. (Mviestar, Hooked on a feeling, och tre av Roxettes topplåtar. Vid Marie Fredrikssons begravning hade hennes familj mottagning här. Det kom sörjande vänner och kollegor från hela världen under flera veckor, för att skriva i kondoleansboken och för att lägga en blomma.

På EMI-tiden var studion helt stängd för andra än deras produktioner, men när den kom i privat ägo har den gradvis öppnats upp. I dag kan vem som helst boka studiotid här. Nyligen var jag (Willem) här för en produktion med Bo Kaspers orkester. Samtidigt, på det lägre planet, pågick produktion av gangsterrap, och på det övre planet produktion av två låtar för kommande Eurovision-tävling.

Många produktioner spelas idag in i små rum, där olika instrument spelas var för sig och mixas ihop. Det förekommer produktioner för hel orkester, men det blir mycket dyrt. Därför samordnas produktioner där orkester ingår. På en dag kan en orkester här spela in stycken till femton olika produktioner. Exempelvis gjordes Avicii's sista skiva på det sättet, vilket är roligt, säger Willem som själv spelar tenorsax.

Spelas det in jazzmusik här? Ja, fast inte så mycket. Jazzmusiker är lite traditionsbundna, vill gärna spela in där deras idoler spelar. Atlantic Studios har därför mycket mer jazz, här är det mer pop. Samma med klassisk musik, det förekommer.

Torbjörn frågar om Willems bakgrund: Pappa spelade hammondorgel, jag började som barn med saxofon och trummor, gick Adolf Fredriks musikskola, på gymnasiet på Kulturama i

Hammarby Sjöstad, som i några år hade en storbandslinje. Som många andra blev det popband senare, där mitt intresse var inte bara att repa och göra gigs, men i synnerhet att spela in. Vi fick hyra tid här i studion men hade inte råd att anlita ljudtekniker. Jag fick skruva på mixerbordet på egen hand. Jag fick senare några obetalda mixjobb, fattade tycke för jobbet, tog kurser på en skola för ljudtekniker, och fick därefter jobb som assistent här. På den vägen är det.

Torbjörn berättar om Ulf Lundell, som i början av karriären hade skrapat ihop till en Tandbergbandspelare och där spelat in några demorullar. Småningom sökte han sig till EMI och Kjell Andersson, som tyckte att det här var något. Till följd av det spelade Ulf 1976 in sin första skiva Vargmåne här. Det var en aha-upplevelse för honom, och början på en musikalisk framgångssaga. Willem inflikade att Ulf Lundell varit här många gånger, ofta samtidigt som andra artister. En gång var Trio me´ Bumba här, vilket ledde till ett mindre samarbete i och med att trion fick ta hand om en låt som blivit över för Ulf.

Avslutningsvis berättar Willem om studions akustiska egenskaper, att en betongvägg och ett trapphus skiljer studion från de boende i huset. Besökarna får möjlighet att ta en närmare titt på den fantastiska utrustningen i det stora kontrollrummet. Willems avslut av visningen möttes av rungande applåder. Vår grupp, i huvudsak bestående av äldre, är en av få som fått vara med om en visning av det här slaget. Vi tackar också Torbjörn som gjort besöket möjligt

Refererat av Hans Severinson, december 2020.